

MPUMALANGA DEPARTMENT OF EDUCATION

KREITI YA 12

*NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE
EXAMINATION*

SEPEDI LELEME LA GAE

LEPHEPHE LA BORARO

MEPUTSO: 100

NAKO: 3 DIIRI

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 6

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Lephephe le le arotšwe ka diripa tše THARO, e lego ya A, ya B le ya C.

KAROLO YA A: Ditaodišo (50)

KAROLO YA B: Ditšweletšwa tša tirišano tše telele (30)

KAROLO YA C: Ditšweletšwa tša tirišano tše kopana (20)

2. Bala dipotšišo ka tlhokomelo gore o se hlalhathe.
3. Araba potšišo e tee fela karolong ye nngwe le ye nngwe.
4. Thoma potšišo ye NNGWE le ye NNGWE letlakaleng la yona.
5. Ngwala ka bothakga le mongwalo wa go balega.
6. Taodišo e rulaganywe ka lenaneo la go swana le mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go rulaganya le palobohlatse.
7. Hlokomela morero le sebopego sa sengwalwa se sengwe le se sengwe go ya ka go fapana ga dinyakwa tša sona.
8. Dingwalwa ka moka di ngwalwe ka Sepedi.

KAROLO A: DITAODIŠO
POTŠIŠO 1

Kgetha e TEE ya dihlogo tše di latelago gomme o ngwale taodišo ya botelele bjo bo ka bago mantšu a 400-450.

1.1 Ngwaga wa 2010, ikonomi le bolwetši bja HIV/Aids ke ntepa le lešao. Tia di
lle . /50/

1.2 Ka setšo kgoši o kgetha mosadi ge koma e aloga go tšwa go mphato wo
mongwe le wo mongwe. Wena o reng ? /50/

1.3 Ge nka be mmušo o tiiša letsogo go baotledi ba go otlela bošaeadi , gona
dikotsi tša mebileng di be di tla fokotšega e le ka nnete ! /50/

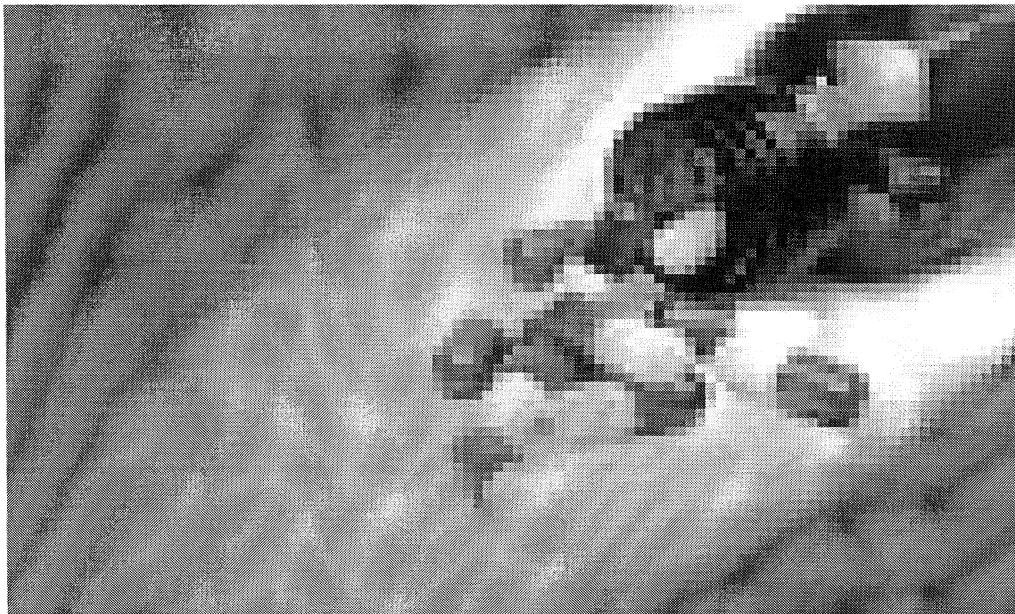
1.4 Mekgahlo ya kganetšo le mokgahlo wo o bušago e nwešana a
mokgako. Tšweletša dikgopolo tša gago. /50/

1.5 Dithuto tše ke di tsenetšego nakong ya maikhutšo a marega. /50/

1.6 Lebelela seswantšho se se latelago gomme o tšweletše dikgopolo tša gago mabapi le megwanto ye e renago ka mo nageng. /50/

1.7 Ahlaahla tirišo ya diokobatši ka mo nageng o lebeletše seswantšho se o se filwego ka tlase. /50/

1.8 Kgoro e ahlotše ka la gore , '...ngwana ke wa dikgomo ... !' Na ba tla hlwa ba sa phela bjalo ka monna le mosadi ? Phurulla sa mafahleng a gago. /50/

KAROLO B : DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE

POTŠIŠO 2

2. Araba potšišo e TEE go tše nne tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a 120 go iša go a 200 (diteng fela)

2.1 Bafsa ba motse wa geno ba thomile lekgotla la go thušana e le taetšo ya thekgano ge yo mongwe a tlogetšwe ke batswadi. Bjalo ka mongwaledi wa lekgotla le, (a) Ngwala lenaneoothero leo le latelwago nakong ya kopano, (b) Tšea (ngwala) metsotso ya kopano ge le dutše le le kopanong. /30/

2.2 O be o ile polokong ya yo mongwe wa dinokwane, yena yoo e be go e le komangkanna ya mahodu a difatanaga . Ga se wa kgahlwa ke tirelo gammogo le tshepetšo ya poloko ka kakaretšo. Ngwala ditshwayotshwayo (Review) tša poloko yeo. /30/

2.3 Mogwera wa gago o be a tsenetše dithuto tša bongaka le unibesithi yeo e sa ngwadišwago semmušo le Kgoro ya Thuto. Mo ngwalele lengwalo la kgothatso o mo eletše o be o mo hlohleletše gore ga se bofelo bja bophelo, a tšwetše dithuto tša gagwe pele mafelo a mangwe a thuto. /30/

2.4 Thala proutšhara yeo o fago baeti tshedimošo ye o ba lemošago ka ga menāng yeo e lego mafelong a mangwe a boeti. Tšweletša dintlha tše lesome tše o lemošago baeti ka ga kotsi ya menang yeo. Diriša seswantšho se o se filwego karabong ya gago.

/30/

<i>MENANG KE KOTSI!!!</i>	HLOGO:..... <ul style="list-style-type: none"> • • • • • Tlaleletša dintlha	Ikgokaganye le: ..... Dinomoro tša megala : Ka gae : .... Ofisi : ..... Tšhoganetšo: ..... Sellathekeng: ....
SERIPA SA 1	SERIPA SA 2	SERIPA SA 3

**KAROLO C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO / TSEBIŠO / MELAETŠA
POTŠIŠO 3**

3. Araba potšišo E TEE go tše tharo tša tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a 100 go iša go a 120 (Diteng fela).

3.1 Monna wa moeng ke yo o timetše. O mo hwetša a gakanegile magareng ga ditsela , a sa tsebe gore hotele ye a dulago go yona e kae. Thuša motho yo wa ga thobela ka go mo fa ditšhupetšo tša go tloga mo a emego gona go fihla hoteleng . Diriša tsedimošo ye e latelago ge o efa ditšhupetšo. /20/

- Maswao a tsela
- Meago (mohuta , bogolo ,mmala, bj.bj.)
- Bokgole (ka dimetara, dikgato, bj.bj.)
- Leswika la kgopotšo / Sehlwaseeme

3.2 Hlama phoustara yeo o tšweletšago dintlha tše lesome tše bohlokwa tše o eletšago baithuti go di latela maphelong a bona gore bokamoso bja bona e tle e be bjo bo phadimago . /20/

3.3 O be o le gona ge baipelaetši ba iša dingongorego tša bona dikantorong tša mmasepala wa selete sa geno. O bone ditiragalo ka moka go ba go fihla ge go tsoga dintwa gare ga maphodisa le baipelaetši. Ngwala ditiragalo ka botlalo ka gare ga pukutšatši go ya ka tlhamego ye e latelago : /20/

Letšatši :	Tšatšikgweedi:	Ngwaga : .....
9H00:		
10H00:		
11H00:		
12H00:		
13H00:		
14H00:		
Tšwela pele go fihla ka iri ya 17h00.		

PALOMOKA YA LEPHEPHE KE 100